

Predikatie over 1 Samuël 4 vers 3
door eerwaarde heer D.J. van Keulen
Herv. Evangelisatie Loosduinen – 18 september 2016

Votum.

Zingen Psalm 37 : 14.

Lezing van de Heilige Wet des HEEREN.

Schriftlezing 1 Samuël 3 vers 10 t/m 4 vers 11

10 Toen kwam de HEERE en stelde Zich daar, en riep gelijk de andere malen: Samuël, Samuël. En Samuël zeide: Spreek, want Uw knecht hoort.

11 En de HEERE zeide tot Samuël: Zie, Ik doe een ding in Israël, dat al wie het horen zal, dien zullen zijn beide oren klinken.

12 Te dienzelven dage zal Ik verwekken over Eli alles wat Ik tegen zijn huis gesproken heb; Ik zal het beginnen en voleinden.

13 Want Ik heb hem te kennen gegeven, dat Ik zijn huis richten zal tot in eeuwigheid, om der ongerechtigheid wil die hij geweten heeft; want als zijn zonen zich hebben vervloekt gemaakt, zo heeft hij hen niet eens zuur aangezien.

14 Daarom dan heb Ik het huis van Eli gezworen: Zo de ongerechtigheid van het huis van Eli tot in der eeuwigheid zal verzoend worden, door slachtoffer of door spijsoffer!

15 Samuël nu lag tot aan den morgen; toen deed hij de deuren van het huis des HEEREN open; doch Samuël vreesde dit gezicht aan Eli te kennen te geven.

16 Toen riep Eli Samuël en zeide: Mijn zoon Samuël. Hij dan zeide: Zie, hier ben ik.

17 En hij zeide: Wat is het woord dat Hij tot u gesproken heeft? Verberg het toch niet voor mij. God doe u zo en zo doe Hij daartoe, indien gij een woord voor mij verbergt van al de woorden die Hij tot u gesproken heeft.

18 Toen gaf hem Samuël te kennen al die woorden en verborg ze voor hem niet. En hij zeide: Hij is de HEERE, Hij doe wat goed is in Zijn ogen.

19 Samuël nu werd groot; en de HEERE was met hem en liet niet één van al Zijn woorden op de aarde vallen.

20 En gans Israël van Dan tot Berséba toe bekende, dat Samuël bevestigd was tot een profeet des HEEREN.

21 En de HEERE voer voort te verschijnen te Silo, want de HEERE openbaarde Zich aan Samuël te Silo door het woord des HEEREN.

1 En het woord van Samuël geschiedde aan gans Israël. En Israël toog uit den Filistijnen tegemoet ten strijde, en legerden zich bij Eben-Haëzer, maar de Filistijnen legerden zich bij Afek.

2 En de Filistijnen stelden zich in slagorde om Israël te ontmoeten; en als zich de strijd uitspreidde, zo werd Israël voor der Filistijnen aangezicht geslagen; want zij sloegen in de slagorde in het veld omtrent vierduizend man.

3 Als het volk wederom in het leger gekomen was, zo zeiden de oudsten van Israël: Waarom heeft ons de HEERE heden geslagen voor het aangezicht der Filistijnen? Laat ons van Silo tot ons nemen de ark des verbonds des HEEREN en laat die in het midden van ons komen, opdat zij ons verlosse van de hand onzer vijanden.

4 Het volk dan zond naar Silo en men bracht vandaar de ark des verbonds des HEEREN der heirscharen, Die tussen de cherubs woont; en de twee zonen van Eli, Hofni en Pínehas, waren daar met de ark des verbonds Gods.

5 En het geschiedde als de ark des verbonds des HEEREN in het leger kwam, zo juichte gans Israël met een groot gejuich, alzo dat de aarde dreunde.

6 Als nu de Filistijnen de stem des juichens hoorden, zo zeiden zij: Wat is de stem van dit grote juichen in het leger der Hebreëen? Toen vernamen zij dat de ark des HEEREN in het leger gekomen was.

7 Daarom vreesden de Filistijnen, want zij zeiden: God is in het leger gekomen; en zeiden: Wee ons, want diergelijke is gisteren en eergisteren niet geschied.

8 Wee ons, wie zal ons redden uit de hand dezer heerlijke goden? Dit zijn dezelve goden die de Egyptenaars met alle plagen geplaagd hebben bij de woestijn.

9 Zijt sterk en weest mannen, gij Filistijnen, opdat gij de Hebreëen niet misschien dient gelijk als zij ulieden gediend hebben; zo zijt mannen en strijdt.

10 Toen streden de Filistijnen, en Israël werd geslagen en zij vloden een iegelijk in zijn tenten; en er geschiedde een zeer grote nederlaag, zodat er van Israël vielen dertigduizend voetvolks.

11 En de ark Gods werd genomen, en de twee zonen van Eli, Hofni en Pínehas, stierven.

Gebed.

Zingen Psalm 78 : 31 en 32.

1 Samuël 4 vers 3, daar luidt het Woord van God:

Als het volk wederom in het leger gekomen was, zo zeiden de oudsten van Israël: Waarom heeft ons de HEERE heden geslagen voor het aangezicht der Filistijnen? Laat ons van Silo tot ons nemen de ark des verbonds des HEEREN en laat die in het midden van ons komen, opdat zij ons verlosse van de hand onzer vijanden.

Om met Gods hulp en onder de inwachting van Zijn Heilige Geest stil te staan bij drie gedachten.

- 1^e. Een goede vraag.
- 2^e. Een dwaas antwoord.
- 3^e. Een ijdele hoop.

Gemeente, wat was het volk van Israël akelig diep gezonken. Zo diep als Nederland in onze dagen, zou je zeggen. In diep verval geraakt, in de maatschappij, en in de godsdienst. Net als onder ons. Waar je om je heen kijkt, zie je alle mogelijke reden om te treuren. En wat was nu de samenvatting van heel de nood en heel de ramp van dat volk van Israël? Dit, dat het Woord des HEEREN dierbaar was in die dagen, en dat er geen openbaar gezicht was. Het Woord des HEEREN was een zeldzaamheid geworden. De Heere hield Zich stil. Hij voer niet meer voort Zich te openbaren. Alsof de Heere afstand genomen had van Zijn volk. En waarom? Vanwege de gedurige ongerechtigheid. Het leven van zonde wat tot in de tempel, in het huis van God toe, zou je zeggen, in stand gehouden werd. De Heere was vertoornd op Zijn volk van Israël. Geen openbaar gezicht. Het was stil.

En weet u waar de ramp van dat volk van Israël het meest in uit komt? Daar heb je trouwens een kentrek van dat oordeel van de verdwazing en dat oordeel van de vervlakking, wat God over een land en volk geven kan. Weet u waar je een heldere kentrek hebt? Dat is dit, dat het in het leven van Gods volk zo stil geworden is.

Er was nog volk van God, Eli. Eli leefde nog. Maar Eli was zo ver weg gezakt. De vlam van het geestelijk leven, het vuur in zijn binnenste was zo ingezonken, dat was zo tot een klein waakvlammetje geworden, het lag zo onder het stof. Het was reeds zo lang geleden dat de Heere tot de ziel van Eli gesproken had, dat als de Heere in de nacht Samuël roept, de oude Eli, de oude richter, diegene die het volk geestelijke leiding had moeten geven, een en andermaal het niet in de gaten heeft dat het God is Die spreekt.

Dat is het grootste oordeel, zegt Philpot, wat er over een land en over een volk komen kan, dat Gods volk het onderscheidend ver-

mogen niet meer heeft, dat ze niet meer weten van voren en van achteren te leven.

Het is een grote ramp die Israël getroffen heeft. En er is maar één oplossing voor dat land en voor dat volk. Eén oplossing. En dat is zich gezamenlijk te verootmoedigen voor het aangezicht van God, voor Hem in het stof neer te bukken. Maar dat doen ze niet.

Tja, ik zei het u al, het lijkt Nederland wel. Het Woord is dierbaar in onze dagen. Of niet? Is er nog een openbaar gezicht? En hoe is het eigenlijk gesteld met het volk van God, met hen die geestelijk leven kennen? Is het ook daar niet ingezonken? Is het ook daar niet al o zo lang stil gebleven? Ja, zo zei er eens een tegen me, die zelf ook op de preekstoel staat: “Hoe lang is het geleden dat God tot onze ziele sprak? Hoe lang gaan we al door op de automatische piloot? Hoe lang zijn we bezig, zakelijk beschouwd, met het onderzoek van het Woord en met de bediening van het Woord?” Hoe lang is het al stil? En we hebben er nauwelijks erg in. En dat de dagen van de donkerheid vele zijn, het deert ons haast niet. Of wel?

En diegenen onder u die de verschijning van de Heere Jezus Christus hebben leren lief krijgen, hoe is het met u gesteld? Hoe zit het eigenlijk met de kentrekken van het geestelijk leven? Het gebedsleven. De stille omgang met God. Hoe zit het eigenlijk? Heeft de Heere Zijn stem van liefde en troost nog weleens laten horen in de achterliggende tijd? Of moet u nog maar teruggrijpen op dat wat wellicht jaren geleden een keer heeft plaatsgegrepen? Is het Woord in uw leven dierbaar geworden? Hoe komt het toch? Bent u de wereld gelijkvormig geworden? Hebt u God vergeten dagen zonder getal? Water bij de wijn gedaan? Hoe zit het? De oorzaak daarvan ligt toch altijd bij u en bij mij! De oorzaak lag toch bij Eli en bij dat volk van Israël! De oorzaak moet niet bij God gezocht worden, want Hij is Dezelfde, Hij verandert niet. Maar ach, de Heere houdt Zich stil in Israël om ze aan hun schuld te ontdekken. De kaalslag gaat over kerkelijk Nederland heen, opdat de Heere ons aan onze schuld zou ontdekken. We hebben de erfenis der vaderen losgelaten. De ontdekking van de Reformatie zijn we kwijt geraakt. We weten nauwelijks nog waar het over gaat. En Micha profeteert dat uw verwarring groot zal wezen. Nou, zijn we in die tijd niet terecht gekomen! De verwarring is alom. Wie weet er nu eigenlijk nog hoe God een mens bekeert? Wie weet er eigenlijk nog wat er gekend moet worden op weg en reis naar de eeuwigheid? Het is donker in Israël en het is donker in Nederland. Maar we zitten en staan met stijve hals en weigeren onze knieën te buigen. Of niet? De vaderen, och, als ze vandaag om zich heen zouden kunnen kijken, wat zouden ze schrikken. Maar de vaderen riepen in hun dagen al op tot boetdagen en vas-

tendagen. Het was noodzakelijk, zeiden ze, om ons eenparig te veroortmoedigen voor het aangezicht van God.

Nou, en weet u hoe goed de Heere nu is in Israël? Niemand lette op Samuël natuurlijk. Niemand! Dat kleine jochie, wie had dat nu in de gaten! Maar God had hem wel in 't oog. Dat was een uitverkoren vat. Die zou in de dienst des Heeren staan. Hij was van de Heere afgebeden en hij was aan de Heere weggegeven, al voordat hij geboren was. En die Samuël dient Eli in dat huis, een soort knechtje, bij het aansteken van de kaarsen enzo, een soort knechtje om de deuren te sluiten. En God heeft het oog op die kleine Samuël geslagen. En nu gaat de Heere een nieuw begin maken. En de Heere gaat Samuël openbaren wat Hij gaat doen.

En weet u, dat is ook zo'n ellende in onze tijd. Dat als het over God en over Zijn Woord gaat, dat we altijd maar menen dat dat een Woord van troost is, een Woord van bemoediging. Maar weet u wat de Heere aan Samuël gaat openbaren? Dat Hij het vonnis zal gaan voltrekken. Dat Hij het oordeel ten uitvoer zal brengen wat over het huis van Eli is uitgesproken. Omdat tegen al de waarschuwingen in ze zijn doorgestaan met het onteren van de Naam van God.

Ik vind het trouwens ook verbazingwekkend dat de Heere verschillende malen roept, al merkt Eli de stem des Heeren niet op, al heeft Samuël het niet in de gaten, omdat hij die stem niet kende. Dat is een onderscheid. Eli kende die stem wel. Dus wat dat betreft is de schuld bij Eli groter. Maar de Heere voer voort. Hij blijft roepen totdat Samuël eindelijk hoort. Totdat eindelijk in de gaten is gekregen dat het de Heere is Die tot ze spreekt.

En dan zegt de Heere dat Hij de ongerechtigheid niet meer zal blijven verzoenen, door slachtoffer en spijsoffer zal het niet meer goed kunnen komen. Nee, de ongerechtigheid die Eli geweten heeft, die zal bezocht worden over het huis van Israël.

En dan is Eli een man die eerlijk is, hij zegt: "Vertel het mij maar allemaal". En als het allemaal verteld is, dan zegt hij: "Hij is de HEERE, Hij doe wat goed is in Zijn ogen". Ja, dat is toch iets, daar word je hart breekbaar van. Vindt u niet? Temidden van alle geestelijke verwarring en verdwazing, is Eli maar ineens een onderworpen. "Hij is de HEERE, Hij doe wat goed is in Zijn ogen". Geen protest. Geen opstand. Maar een eens zijn met God. Ik hoop dat je dat wel aanvoelt, ook in de natuurlijke omstandigheden, dat dat ons niet in het vlees en in het bloed zit. Dat zit ons niet in onze aard. We zijn een protesterend volk. In dat opzicht zouden we ook met recht protestanten genoemd kunnen worden. Altijd maar tegen de Heere en tegen Zijn Gezalfde. Altijd maar oneens met Zijn weg. Maar Eli onderwerpt zich er aan. "Hij doe wat goed is in Zijn ogen". Daar zit

tegelijker tijd ook iets in: “Wij hebben de schuld zelf zo groot gemaakt en we hebben de straf verdiend. De HEERE is rechtvaardig”. En weet u wat mij ook opvalt? Dat Eli de Naam van de Verbondsgod noemt. Weet u wat dat in de praktijk van het leven inhoudt? Misschien ken je dat ook wel. Dat je je toch verwachtend op de slaande God neerwerpt. Dat is het. Dat gaat dwars tegen alles in. Dat is onbegrijpelijk. Maar een vertoornd God, toch op Hem hopen. Zoiets. En Samuël werd groot. De Heere was met hem, liet niet één van al Zijn woorden op de aarde vallen. En gans Israël, van Dan tot Berséba toe, bekende dat Samuël bevestigd was tot een profeet des HEEREN.

Nou, dan begrijp ik het niet meer. Een geesteloos volk. Een opstandig volk. Een zondig volk. Maar ze bekennen dat het een profeet des HEEREN is. De verklaringen zeggen: “In zijn woorden, maar ook in dat wat er omheen plaatsgrijpt, betoont de HEERE dat Samuël er een van Hem is. Hij bevestigt bij al de mensenkinderen die zijn woorden horen, dat dit een dienstknecht van God is”. Ze bekennen het. Maar nu komt er een groot punt. Ze bekennen het wel, maar ze luisteren niet. Ze bekennen wel dat hij een profeet is, maar ze onderwerpen zich niet aan zijn profetisch woord.

De HEERE voer voort te verschijnen te Silo. De HEERE openbaarde Zich aan Samuël te Silo door het Woord des HEEREN.

Vind je dat niet wonderlijk?! In een tijd dat de Heere Zich stil houdt, dat er geen openbaar gezicht is, het Woord is dierbaar. Maar niet in het leven van Samuël. De Heere blijft verschijnen aan Samuël. En Samuël blijft vertellen wat de Heere hem geopenbaard en bekend gemaakt heeft. Nee, Samuël doet geen water bij de wijn. Samuël maakt er geen menselijk woord van. Hij geeft slechts door. Het woord van Samuël geschiedde aan gans Israël. Zat dat niet een gedurige oproep geweest zijn tot verootmoediging! Zal dat geen gedurig wijzen zijn op de schuld en op de straf! Zal dat geen gedurige prediking zijn dat het volk gezondigd heeft!

Maar dat er bij de HEERE uitkomsten zijn. Want daar in Silo, waar de HEERE Zich openbaart, daar staat de ark. De ark des verbonds. De plaats van de verzoening, waar God woont tussen de cherubim, waar Hij woont op dat gouden verzoendeksel, waar het bloed op gestort is, waar de HEERE woont als een genadig en een barmhartig God, waar de mond van de wet gestopt wordt in het bloed van het Lam Dat geslacht is. Die God is een God van genade. En wie Hem aanroept in de nood, die vindt Zijn gunst, oneindig groot.

Och, wat had het eenvoudig geweest, wat had het zegenrijk geweest als dat volk, horende het woord van Samuël zich in Silo had

neergebukt in het stof van de vernedering. Wat hadden ze wonderen zullen zien van de God van genade.

Tja, het woord van Samuël geschiedde aan gans Israël. Hij heeft er niet één overgeslagen, om zo te zeggen. Iedereen die hij tegen kwam heeft dat woord gehoord. En u bent er ook niet van verstoken gebleven. Wat heeft dat Woord willen doen, keer op keer, in ons donkere Nederland en in uw dwaze bestaan, in uw leven waarin u de zonde aan de hand houdt? Het heeft u aangewezen: “Gij zijt die man, en gij zijt die vrouw”. Het heeft u aangewezen de weg die gegaan moet worden: bukken en buigen voor God in de vernedering. En het heeft u toch gewezen op de Heere Jezus Christus, op het bloed der verzoening! Het heeft u toch gewezen, ook op deze plaats, dat wie Hem hier te voet valt, als het ware is in dat Woord die ark verklaard. Dan is daar een HEERE, in het aangezicht van Zijn Zoon, Die gaarne de schuld vergeeft en de straf wegneemt. Hoe vaak bent u er al niet op gewezen, en hoe vaak hebt u met Israël mee moeten bekennen dat daar een man, die voor u optrad, een profeet des HEEREN was! Hoe vaak hebt u gezegd: “Nou, nou, nu heeft de Heere toch tot ons willen spreken”. Misschien ben je wel verbaasd geweest. Zomaar zo’n lokaaltje in Loosduinen, wie kijkt daar nu naar! En dat u zegt: “Hoe is het mogelijk dat God van die plek af wil weten en dat Hij hier nog mannen heenzendt om dat Woord te verkondigen”. Ja, misschien hebt u met Israël mee wel bekend dat het een profeet des HEEREN was die tot u spreekt. Maar gebogen hebt u niet. Gebukt onder uw schuldenlast hebt u niet. Stijfhartig bent u op de been gebleven. En wat hoopt u nu? Ja, werd ik maar eens vertroost. Werd ik maar eens bemoedigd. Werd ik maar eens dit, werd ik maar eens dat. Vergeet het nooit: God gaat niet over de schuld heen, de schuld die uit staat. De Heere is recht in al Zijn weg en werk. En Sion wordt in geen andere weg verlost dan door recht. Dat zal wat zijn! God zal ophouden God te wezen als Hij over de schuld heen zal stappen. Het woord van Samuël geschiedde aan gans Israël. Je zou haast kunnen zeggen, terwijl Samuël nog aan het preken is tegen Israël, toog Israël uit de Filistijnen tegemoet ten strijde. Ze hebben niet aan de Heere gevraagd of dat het de bedoeling was. Ze hebben hun schuld niet bekend. Ze zijn op weg gegaan. En weet u hoe ze op weg gegaan zijn? Met de volle verzekerdheid dat de God van het verbond aan hun kant staat. Met de volle verzekerdheid dat ze geholpen en uitgered zullen worden. Zo zijn ze op weg gegaan.

Ze legerden zich bij Eben-Haëzer. De Filistijnen legeren zich bij Afek. Tja, en dan moet de strijd gaan beginnen. Je leest nergens dat ze eenparig de Naam des HEEREN hebben aangeroepen, dat ze

Hem om Zijn leiding, Zijn gunst en Zijn bijstand hebben gebeden. Je leest het nergens. Nergens!

En als de Filistijnen zich in slagorden hebben gesteld om Israël te ontmoeten en de strijd zich uitspreidde, zo werd Israël voor der Filistijnen aangezicht geslagen, want ze sloegen in de slagorde in het veld omtrent 4.000 man. 4.000 Lijken liggen er op het slagveld. Het bloed uit vele wonden stroom over het land. En al die overlevenden, die overgeblevenen zien dat getuigenis. Wat een slag is er toegebracht bij dat volk van Israël! Er zit nog bij Israël enig geestelijk besef. En dat is dit: dat ze zeggen: "Waarom heeft de HEERE ons geslagen?" Dat besef zijn wij al zo vaak kwijt. "De omstandigheden, het lot wat ons overkomt, er gebeuren nu eenmaal dingen". Israël had het nog in de gaten, dat de HEERE Zijn hand roert in heel de geschiedenis van de wereld, en van land en volk, en van een mensenleven. Heb je dat nog in de gaten? Want wat dat aan gaat, met al hun schuld en zonden, stellen die Israëlieten wel een goede vraag: "Waarom heeft ons de HEERE heden geslagen voor het aangezicht der Filistijnen?" Waarom? Wat is er toch loos? Wat heeft de Heere op ons tegen? 4.000 Man is omgekomen. En dan komen ze terug in het leger, en dan gaan daar de oudsten spreken. Dus dat zijn degenen die voorop moeten gaan, de vertegenwoordigers van het volk. Diegenen die het volk hebben te leiden. Ja, deze leiding is nog goed, de vraag te stellen: "Waarom heeft ons de HEERE heden geslagen?" Er zit tegelijkertijd in die vraag ook iets van kritiek, van commentaar. Ze zeggen: "Waarom heeft de HEERE, de Verbons-gods, waarom heeft Hij ons nu toch geslagen? Hij is toch onze God! Hij heeft met ons toch een verbond opgericht! Waarom toch?"

In zo'n tijd leven wij, mensen, en waak er maar voor, dat het verbond en het denken en het spreken over het verbond iets vanzelfsprekends is, iets waar je maar zo vanuit gaat als de gewoonste zaak van de wereld, en dat je, welke weg je ook gaat, je maar zo mag vertrouwen op God en dat Die je helpen zal.

Weet je wat mij opvalt? Wat wij voor mensen zijn? We kiezen onze eigen weg en dan bidden we God om Zijn zegen daar over.

Maar daar was dat volk mis gegaan. Ze hadden zelf de weg gekozen, om uit te trekken tegen de Filistijnen, zonder het uitdrukkelijke bevel van God.

Bent u zo'n mens? Bent u zo'n mens die het zegt: "Doe ons van hier niet optrekken, zo Uw aangezicht niet mee gaat". Bent u zo'n mens die het van tevoren moet weten, die het verklaard wil hebben dat het de Heere is? Bent u zo'n mens die dat woord in de toepassing kent: "Ken Hem in al uw wegen en Hij zal uw paden recht maken". Bent u zo'n mens die gedurig uw weg op de Heeren wentelt en op Hem

vertrouwt en het ondervindt dat Hij het maakt? Bent u zo'n mens die zelf geen stap durft te zetten?

Nou, die Israëlieten wel. Ze zeggen: "Waarom heeft ons de HEERE heden geslagen voor het aangezicht der Filistijnen?" Misschien ben je ook weleens tot die vraag gekomen toen je ziek werd, toen je aan het open graf stond, toen het tegen zat in het leven, in je gezin, op je werk, in je persoonlijk leven. Misschien heb je die vraag ook weleens gesteld: "Waarom heeft ons de HEERE heden geslagen?" Erg hè, dat dat volk zich de prediking van Samuël niet herinnert. Erg hè, dat dat volk niet zegt: "Ja maar, inderdaad, we werden opgeroepen ons te verootmoedigen en we hebben het niet gedaan. We zijn maar door gegaan. En nu heeft de HEERE in de praktijk gebracht wat ons door de profetie al werd meegedeeld". Dat is toch wat! Het Woord van God in de wind geslagen, en er dan achter te komen in de omstandigheden van het leven, dat de Heere Zijn eigen Woord niet in de wind slaat, maar dat er geen tittel of jota van verloren zal gaan, ook niet van de bedreiging en van de veroordeling. "Waarom heeft Hij ons geslagen voor het aangezicht der Filistijnen?" Tja, hadden ze nu daar maar gebukt. Hadden de oudsten nu maar gezegd: "Mannen, wij die het hebben overleefd, wij hebben er alle reden toe om nu het aangezicht van God aan te roepen, aan te lopen. Wij hebben er alle reden toe om onze schuld te bekennen, het uit te schreeuwen voor het aangezicht van God". Maar in plaats van dat, zeggen ze: "Laat ons van Silo tot ons nemen de ark des verbonds des HEEREN". Laat ons! Ziet u dat? Ze gaan zelf wat doen. Ik las bij een verklaarder, ja, dat is al een oude verklaring, maar het is springlevend, tot in onze dagen toe. Hij zegt: "Daar heb je nu precies de godsdienstige mens". Hij zegt: "Als ze ziek worden, als ze sterven gaan, dan gaan ze zichzelf moed in praten. Dan zeggen ze: "Ja maar, Jezus is voor de zondaren gestorven". Dan gaan ze zich moed in praten. Dan zeggen ze: "Ja maar, je mag toch altijd tot God gaan, en God is liefde. En we vertrouwen er op dat Hij ons zal zalig maken". En er is in onze dagen een godsdienst dat zegt: "Het hele Woord staat vol met beloften, en daar mag je zo je eigen naam invullen, en die mag je zo op jezelf toepassen, je mag het zo aan nemen. En je moet er maar op vertrouwen, hoor, je moet er maar goed op vertrouwen dat de Heere dat zal doen en dat Hij het zal waarmaken". Die verklaarder zegt: "O ja, ze nemen zoveel zelf ter hand, ze kiezen zoveel voor Jezus, ze geloven zoveel in Jezus, ze denken zoveel dat ze om Jezus' wil wel voor het aangezicht van God de Vader kunnen verschijnen, zonder dat ze ooit in de schuld gekomen zijn, zonder dat ze ooit aan de dodelijke ziekte van hun hart en van hun bestaan zijn ontdekt, zonder dat ze ooit met een

open wond, die ze pijn deed, voor het aangezicht van God terecht zijn gekomen, zonder dat ooit de prangende vraag in hun gemoed geweest is: "Hoe zal ik voor God rechtvaardig verschijnen?" Nooit ziek geweest! Dan heb je toch ook geen Medicijnmeester van node! Dan heb je toch ook het bloed der verzoening niet van node! Nooit ontledigd, nooit ontkleed geweest. Heb je dan het kleed van Zijn gerechtigheid werkelijk nodig? Welnee, de Naam van Jezus wordt gebruikt als een vlag om de vuile lading te dekken. De Naam van Jezus wordt gebruikt als een strohalm om ons aan vast te grijpen.

Maar zie hier bij dat volk van Israël, dat zij de ark wel kunnen nemen uit Silo, dat ze hem wel kunnen stelen, maar dat hij straks genomen wordt. Want alles wat je steelt, dat word je ontnomen, dat zul je kwijt raken, daar kun je het niet mee doen op weg en reis naar de eeuwigheid.

Laat ons van Silo tot ons nemen de ark des verbonds des HEEREN, zonder de vraag te stellen: "Zou deze strijd wel een strijd des HEEREN zijn? Zullen wij onze vuile handen wel aan die ark mogen wagen? Zullen wij die heilige kist wel naar deze plaats mogen brengen? Zal de HEERE er Zijn goedkeuring wel over geven?" Nee! Helemaal niet.

Laat ons van Silo tot ons nemen de ark des verbonds des HEEREN. Het is toch maar te hopen, dat als u zelf in uw leven met zo een dwaze zaak van doen hebt gekregen, en wellicht in deze dag een vol verzekerd mens bent, omdat u de Naam van Jezus op de lippen hebt en Hem hebt aangenomen met eigen kracht. O, dat u ontdekt werd aan de onhoudbaarheid van deze zaak. Want dat zal wat zijn, in de dag der dagen voor Hem te staan, en het daar wellicht vol overtuiging te bekennen: "Wij hebben in Uw Naam geprofeteerd, in Uw Naam duivelen uitgeworpen, in Uw Naam tegen de Filistijnen gevochten. Wij hebben Uw Naam er toch bij gehaald! Wij hebben Uw Naam toch genoemd!" En het dan uit Zijn mond te horen: "Maar Ik heb u nooit gekend, gaat weg van Mij, gij die de ongerechtigheid werkt". Laat ons van Silo tot ons nemen.

En weet u wat mij zo opvalt? Dat is ook aangrijpend. Er staat: "Laat ons die ark des verbonds des HEEREN tot ons nemen. Laat die in het midden van ons komen, opdat 'zij' ons verlosse van de hand onzer vijanden". Ziet u dat?! Er staat niet: "Laat de ark tot ons komen, opdat de HEERE ons verlosse". Opdat wij met die ark in ons midden hier een heiligdom zouden stichten, om Zijn Naam aan te roepen. En dat in die ark onze hoop gevestigd wordt op de God van die ark. Nee, opdat 'zij' ons verlosse. Dat ding van hout en goud. Die kist. Die moet ze verlossen. Ze hadden God er niet bij nodig. Die ark moest het doen.

Enkele weken terug maakte ik een rouwdienst mee bij ons op het dorp. Als u nog dacht dat het op de Veluwe beter is dan in het Westen, dan vergist u zich danig. In die rouwdienst werd het vermeld, dat de stervende een predikant op bezoek had gehad. En die dominee had haar gezegend. Ja, werd er gezegd, gelukkig maar, ze is gezegend. We hebben nooit een getuigenis van d'r gehoord. Ze twijfelde altijd wel. Maar ze is gezegend". Mijn vrouw merkte terecht op: "Dan ben je terug bij Rome". Het laatste oliesel er over gieten en het is wel goed. En maar op de uiterlijke vormendienst vertrouwen. Want ja, ze kwam toch immers altijd zo trouw in de kerk. En we hebben haar toch eindelijk eens een keer zo ver gekregen dat ze aan de bediening van het Heilig Avondmaal deelnam. En we vertrouwen er op dat Jezus haar naar huis heeft gehaald. We vertrouwen er maar op.

Tja, de uiterlijke dienst moet het doen.

Zouden we in onze dagen, met het protest op onze lippen, zo ver weg zijn van de roomse kerk?! De dwalingen die de vaders hebben aangewezen, we zitten er middenin. We zijn er zo weer in terug gezakt, en we hebben er nauwelijks erg in. Als we maar een zwart pak dragen en we onze godsdienstige oefeningen nog maar kunnen voort laten gaan. Maar die moeten ons dan maar verlossen van de hand onzer vijanden. De uiterlijkheden. Maar weet u waar David zometeen achter komt? Ja, dat duurt wel een poos. Maar we hebben die ark niet gezocht. We hadden de uiterlijke godsdienst nog wel, maar het hart was er uit. Heb je dat in de gaten? Dat je de uiterlijkheden wel kunt hebben, maar als het hart er niet in zit, als de God van het verbond er niet bij is, wat heb je dan gewonnen? Dan ben je toch de ellendigste van alle mensenkinderen! Of niet? Opdat 'zij' ons verlosse van de hand onzer vijand. Zie je hoe diep het verval van Israël is gegaan! Niet alleen dat ze God zijn vergeten, maar dat ze zijn terug gezakt naar het heidendom, naar het afgodendom. Zoals de heidenen vertrouwen op een afgodsbeeld, zo vertrouwt Israël op de ark. Zoals de heidenen vertrouwen op een afgodsbeeld, zo vertrouwen wij in onze dagen op onze uiterlijke godsdienstigheid. En we zijn de ellendigste van alle mensenkinderen, het volk in de grootste nood. Is 't wonder dat God Zich stil houdt? Nee toch!

De verklaarders zeggen: "Eén die heeft geprotesteerd". Nou, dat geloven we graag. Het staat er niet, maar dat nemen we dan maar aan. Eli heeft nog wel geprotesteerd. Maar ja, wie luisterde nu nog naar Eli! 98 Jaar en grijs haar bekomen. En de Heere zegt in Zijn Woord: "Daar moet je eerbied voor hebben, voor het grijze haar, en die grijs geworden zijn in de dienst des Heeren". Dat is ook een teken van geestelijk verval, wat ook in onze dagen plaatsgrijpt. Dat de

grijze dienaren van het Woord aan de kant worden geschoven. Dat is ook een teken aan de wand. Dat is ook een schuld die we over ons heen halen. Zij die met zoveel licht bedeed geweest zijn en die zoveel ervaringen hebben opgedaan. En met het grootste gemak worden ze aan de kant gezet. En die jongelingen, betweterig, nou, die mochten wel een voorbeeld nemen aan Samuël, hoe hij onderworpen was aan Eli, hoe hij gehoorzaam was aan Eli. Dacht u dat God Zijn Kerk bouwde op zo een plaats, waar Zijn oude dienstknecht zo wordt aangetast en aangerand! De Heere zegt het niet voor niets: “Die Mijn dienstknechten aanraakt, die raakt Mijn oogappel aan”. Dat is een schuld waar de Heere op terug zal komen.

Hij heeft geprotesteerd. Maar ja, wie trekt zich er wat van aan? Het volk dan zond naar Silo en men bracht van daar de ark des verbonds des HEEREN der heirscharen Die tussen cherubs woont. Ik weet niet of het u is opgevallen, maar ik zat zo te denken bij de voorbereiding, waarom wordt die ark hier nu in dat 4^e vers zo nauwkeurig en zo met omhaal van woorden omschreven? Er wordt niet alleen gezegd: “De ark weg gehaald”. Nee: “De ark des verbonds des HEEREN der heirscharen, Die tussen de cherubs woont”. Nou, zegt er een, dat is hierom: Opdat wij zullen weten met welk een heilige zaak ze bezig waren, en welke heilige zaak ze met hun onheilige vingers durfden aan te raken.

De oudsten gingen er in voor. Kon het volk er wat aan doen. Zo werden ze geleid. Want weet u wie er mee komen met de ark? Eli's twee zonen, Hofni en Pinehas.

Ik las ergens: Hoe is het toch mogelijk, dat die Hofni en Pinehas nog steeds ambtsdrager waren? Functioneerde de tucht niet, ofzo? Is er nooit iemand opgestaan die heeft gezegd: “Maar die mannen gaan een weg tegen het Woord van God in”. Hadden ze het huis van God niet tot een hoerentempel gemaakt! Hadden ze niet betoond, in heel hun dagelijkse gang, dat ze van hun buik hun god hadden gemaakt! Was het ze niet om eigen gewin te doen en ging het ze helemaal niet om de eer des Heeren! En er is niemand opgetreden. Er is niemand opgestaan. Zelfs die oude Eli niet. Want de Heere verwijt hem: “Hij heeft ze niet eens zuur aangezien”. Vreselijk dat zulke ambtsdragers gehandhaafd werden.

Ja, dan moeten we er natuurlijk voor waken dat we met elkaar nergens op gaan schelden. Maar we moeten wel met elkaar toezien of dit niet een kopie is van wat we in onze dagen meemaken. Hoe is het mogelijk dat Hofni en Pinehas nog ambtsdrager waren? Hoe is het mogelijk dat er zijn die de Naam des Heeren onteren en Zijn Woord ontkrachten, en van de dienst der verzoening niet meer weten willen, die haters zijn van de bloedtheologie. Hoe is het mogelijk

dat ze gehandhaafd worden en dat er niet wordt opgestaan? Ja, dat de tucht zo ver is weggezakt, dat de tucht optreedt tegen hen die nog wél het bloed der verzoening predikt. Het is een teken van de tijd, daar toen en ook nu. Hofni en Pinehas, ze waren daar met de ark des verbonds Gods. Vreselijk is het, wat een arme tijd, wat een ellendige tijd.

En nu gaat de Heere ingrijpen. Die komen mee met die ark, maar ze zullen straks niet meer terug keren in Silo. De Heere gaat Zelf als het ware schoon schip maken, de zaak opruimen. Wat hard en hard nodig is. Ook in onze dagen. Ik weet niet of u die preek van Philpot kent over Gideon. Philpot vraagt zich af in de tijd die hij beleefde in Engeland: Als het bevel des Heeren, net als tot Gideon, ook toen in zijn dagen in Engeland zou komen, hoeveel er over zouden blijven van al de dienaren van het Woord die Engeland rijk was? Of er eigenlijk nog wel driehonderd zouden over blijven. Philpot vreesde dat het er in Engeland minder zouden zijn.

Is dat niet een woord, ook voor ons, om te overwegen! Hoeveel zouden er overblijven als de Heere schoon schip zou gaan maken? Hoeveel zouden er overblijven?

Weet u wie er overschoot hier in Israël? Eentje! Samuël alleen. Dat was de enige die zometeen overschiet. De enige. Maar Gode zij dank, er is er dan toch nog maar één. Nietwaar!

En dan komt die ark des verbonds des HEEREN in het leger, en dan gaat gans Israël juichen met zo'n groot gejuich dat de aarde dreunt. Alsof er een aardbeving plaatsgrijpt. Zo hard hebben ze gejuicht. Dus die juichstem wordt gehoord en de dreun in de aarde wordt gevoeld, tot in het leger van de Filistijnen.

Weet u waarom ze zo hard juichen? Ze zeggen: "Nu zijn we gered". Zo hoor ik ze vandaag ook juichen: "Ik heb Jezus aangenomen, nu ben ik gered". Zo hoor ik ze vandaag ook juichen: "Maar God is liefde, dus ik ben gered". Zo hoor ik ze vandaag ook juichen: "We gaan nog naar de kerk, dus wat kan ons gebeuren, wij zijn gered. We zijn gedoopt, we hebben belijdenis gedaan, het komt allemaal in orde". Ik hoor ze juichen op net zo'n wankel bodem als dat volk van Israël dat deed.

Laten we eerst samen zingen, Psalm 39 het 7^e vers.

*Wanneer Uw straf op enen sterv'ling stort,
Omdat hij Uwe wet vergeet,
Verdwijnt zijn glans, zijn kracht vergaat in 't kort,
Gelijk de schoonheid van een kleet,
Waarover zich alom de mot verspreidt;
Gewis, de mens is ijdelheid!*

De Filistijnen horen de stem van het gejuich. Achteraf, zou je kunnen zeggen, Israël had zich beter stil kunnen houden. Dan hadden de Filistijnen elkaar geen moed in gepraat. Achteraf zullen ze zeggen, die zonder grond onder de voeten juichen om Jezus: “We hadden beter onze mond kunnen houden, want nu hebben we de duivel wakker geschreeuwd, en met al ons gejuich hebben we hem gemobiliseerd en hij is er op af gekomen, en het is gebleken dat het niets was, en we zijn gevallen, en onze val is groot geweest”.

Ze juichen, maar ze hadden helemaal geen stof tot juichen. Kijk eens, de psalmist zingt: “Gij hebt mijn weeklacht en geschrei veranderd in een blijde rei”. Van een weeklacht en van geschrei heb ik bij Israël niet gehoord. “Ge hebt mijn zak ontbonden en mij weer met vreugde omgord”. En zo is de lof en de roem des Heeren naar boven geklommen toen de Heere verandering had gegeven, het nieuw had gemaakt. Ja, juichen hoort wel in het leven des geloofs. Zeker wel. Maar juichen op rechte gronden, waar de Heere de tranen heeft gedroogd, omdat Hij de nood en de ellende heeft weggenomen en reden tot juichen heeft gegeven. Als de Heere in het dodelijkst tijdsgewricht; als de Heere het doet meemaken dat de Heere ons heden slaat voor het aangezicht der Filistijnen, ons met al het onze laat omkomen, dat we geen ander zicht meer hebben dan het zicht op de dood, waar al onze hoop en al onze verwachting vergaat; als de Heere het zo werkt dat we niets meer overhouden dan ons uit te leveren aan Hem, net als Eli: “Hij is de HEERE, Hij doe wat goed is in Zijn ogen”, omdat de Heere toch altijd op rechte gronden werkt. En dan in plaats van de dood het leven, in plaats van het zwaard het kruis ons schenkt, in plaats van dat Hij ons bloed neemt, het bloed der verzoening op ons bestaan neerlegt. Ja, dan hebben we reden tot juichen.

Hoor je dan, als je zo hebt mogen juichen, omdat de verschijning van de Heere Jezus Christus je lief geworden is; hoor je dan de ijdelheid en de leegheid in het juichen van het volk van Israël als de ark binnen komt? En hoor je dan vandaag de leegheid van het juichen om je heen? En zeg je: “Ach, waar juichen ze eigenlijk om? Waar roemen ze eigenlijk op?” Is de Heere een andere weg met u gegaan dan de weg die u om u heen waarneemt?

De aarde dreunde, en de Filistijnen hebben de stem van het gejuich gehoord. En ze zeiden: “Wat is dit toch, dit grote juichen in het leger der Hebreëen?” Ze noemen ze “Hebreëen”. Dat wijst terug op de tijd in Egypte, dat Israël nog slaven waren. De Hebreëen, dat was een verachtelijke naam. Ze keken er op neer.

Waarom juichen die Hebreëen nu eigenlijk? Ze vernamen dat de ark des Heeren in het leger gekomen was. En dan gaan de Filistijnen

vrezen. Waarom? Omdat het is rond verteld, omdat het niet in Egypte gebleven is, dat wat God in die plagen gedaan heeft om Egypteland te slaan. Dat is in de toenmalige wereld bekend geworden. Dat hebben ze geweten, die Filistijnen. En ze vreesden. God is in het leger gekomen. Dier gelijke is gisteren en eergisteren niet geschied. Weet u wat ze tegen elkaar zeggen? “Geen wonder dat we gisteren en eergisteren konden winnen, want toen was die God er niet. Die Egypte zo hard geslagen heeft. Maar nu is die God er. Wie zal ons nu redden uit de hand dezer heerlijke goden?!” Zie je dat ze er niets van begrepen. Goden in het meervoud. Ze roepen maar wat. Ze hebben ergens de klok horen luiden, maar ze weten niet waar de klepel hangt. Maar in ieder geval, ze weten wel dat er nu een gevaar dreigt voor hen. En dan zeggen ze: “Dit zijn immers dezelfde goden die de Egyptenaars met alle plagen geplaagd hebben bij de woestijn”. En wat gaat er dan gebeuren? Dan capituleren ze niet. Ze geven zich niet over. Maar weet u wat ze tegen elkaar zeggen? Of winnen, of sterven, maar slaaf wezen willen we niet, zeker niet van de Hebreëen. Daar bedoelden ze mee: van een slavenvolk. Daar willen we geen slaaf van zijn. Zulke Filistijnen, daar had Israël mee te maken.

Dan moet je één ding eens goed begrijpen. In onze geesteloze tijd is de duivel voor velen geen realiteit meer. Maar met zo een helse Filistijn heeft een ieder van ons te maken. Die zegt: “Of winnen, of sterven, maar een dienstknecht zijn van God, dat nooit”. En dergelijke lieden, we zien het vandaag de dag bij die IS-strijders, dergelijke lieden zijn nergens voor beducht. Die gaan door tot het uiterste. En die slepen er velen mee in de dood en in de ondergang. Daar zal de duivel zijn best voor doen. En die rust niet voordat hij al de menskinderen heeft meegetrokken in de buitenste duisternis. Met zulke Filistijnen hadden ze te maken. Dus in plaats van dat hen de moed ontnomen werd, worden het manmoedige mannen, die zeggen: “Nou ja, van die tweeën is het er dan één: of winnen. En we doen ons best om te winnen, opdat we de Hebreëen niet zouden hoeven dienen als slaven”.

En dan staat er iets heel opvallends. Daar heb je weer een trek van de godsdienst van onze dagen. Toen streden de Filistijnen en Israël werd geslagen. Valt het u ook op? Er staat niet: “Toen voerden de Filistijnen en Israël oorlog met elkaar. Toen streden de Filistijnen en Israël streed ook”. Nee, dat staat er niet. God heeft voorzegt: “Een haastig verderf zal ze overkomen”. Terwijl ze nog niet eens de gelegenheid hebben om de zwaarden ter hand te nemen, zou je zeggen, toen streden de Filistijnen en Israël wordt geslagen. Ze worden

overvallen, overrompeld. En binnen de kortste keren uitgeroeid en op de loop, op de vlucht gejaagd.

Bedenk het. Wees gewaarschuwd. Toen zou de helse Filistijn strijden, en elke valse godsdienstige wordt geslagen. Je hebt niets in het verweer te brengen. Je bent niet aangedaan met de wapenrusting Gods. Je hebt niets om je mee te verdedigen, niets om mee te strijden. En je hebt geen God aan je zijde Die voor je zal strijden, terwijl je stil zult zijn. Je hebt niets dan alleen maar een blote belijdenis, een holle naam, een klank op de lippen. En de helse Filistijn zal je overvallen, en je zult geslagen worden met een zeer grote slag. Vreselijk zal je val wezen.

En ze vloden een iegelijk in zijn tenten. Ik dacht eerst: ze zijn het leger weer in gevlucht. Maar dat betekent het niet. Nee, dat betekent: dat herinnert aan de tijd dat het nog tentbewoners waren. Ze zijn allemaal naar huis gevlucht. Wegwezen. Weg van dat slagveld vandaan. En dat maakte ze zo makkelijk om te grijpen, zulke makkelijke prooien. Want ze zijn al de kanten heen gevlogen. Het waren allemaal eenlingen. En alles wat door de Filistijnen achterna gejaagd werd, dat werd geslagen. Een zeer grote nederlaag. 30.000 Mannen te voet zijn gevallen.

Ja, die nederlaag van Israël is nog niets in vergelijking met de nederlaag, om het zo te zeggen, die we lijden zullen als de helse Filistijn ons achterna zal jagen en we geen verweer hebben. 30.000 en eerder al 4.000. 34.000.

Maar het Woord van God leert ons, als we zien door de wereldgeschiedenis heen, en zovele miljoenen, miljarden mensen die de aarde bewoond hebben, dat in de buitenste duisternis er velen zullen zijn die hem ten prooi zijn gevallen en een nederlaag hebben geleden.

O mensen, laat u toch niet op de been houden met een ingebeelde zaak. Laat u toch niet troosten en tevreden stellen met een lege naam zonder kennis aan de Persoon. Wil toch alstublieft niet iets, wat u niet van Boven hebt gekregen, omhoog steken alsof u er rijk door geworden bent. Want terwijl er 30.000 van het voetvolk vallen, werd de ark Gods genomen. We moeten inleveren alles wat we stelen. Ze hebben op onrechtmatige gronden die ark uit Silo gehaald. En de Heere, Die Zijn eer aan geen ander zal geven, Die laat die ark nemen door de Filistijnen. Die wordt genomen, weggenomen. Het valt me wel op dat er niet staat: "En de ark Gods werd gestolen". Hij werd genomen. Hij was immers al gestolen in Silo. Ze hadden zelf al diefstal gepleegd.

Dus als onze holle belijdenis wordt ontnomen, dan steelt de duivel ons niets. Nee, want dat wat we beleden was reeds gestolen.

O ja, dat je deze geschiedenis tot je door zou laten dringen als een waarschuwing, als een ontdekking, als een woord om je te vernederen: "Heere God, zonder U en zonder de kennelijke openbaring van Uw Zoon aan mijn hart zal ik niet kunnen leven, zal ik niet kunnen sterven, zal ik geen verweer hebben in het strijdperk van dit leven, waar de duivel omgaat als een briesende leeuw en als een engel des lichts, om te zien en te zoeken wie hij verslinden zal. Zonder U zal ik niet kunnen. En behoed mij er voor dat ik niet wat stelen zal wat mij niet van U geschonken is. Maar ach, Heere, geef dat in mijn lege handen die rijke Christus geschonken zal worden, opdat ik Hem zal mogen kennen en bezitten tot in alle eeuwigheid toe. Maak, o Heere God, dat de belijdenis een beleefde belijdenis zal zijn, en dat de Naam van Jezus mijn hart zal doen opspringen van vreugde, omdat die Naam mij herinnert aan die Persoon, Die Persoon Die aan het vloekhout der schande hing en in de strijd geen grote nederlaag leed, maar Die heeft overwonnen tot in de bittere en smadelijke dood des kruises toe. Die het alles heeft volbracht. En toen de strijd gereed was, heeft Hij Zijn geest in de handen van Zijn Vader aanbevolen. Die Heere Jezus Christus zult u moeten kennen. En dan geve God dat u keer op keer onder de bediening van het Woord daar op gewezen wordt en dat u eerlijk behandeld wordt.

In dat opzicht is het nog een voorrecht voor dat volk van Israël geweest dat de twee zonen van Eli, Hofni en Pinehas, stierven. Dat is nog een voordeel geweest, dat ze opgeruimd worden, aan de kant gezet, die de Heere in de weg hadden gelopen en die de Naam van God hadden onteerd en ontheiligd. De Heere gaat een grote schoonmaak houden onder dat volk, om Zijn Naam weer te verheerlijken, Zijn Naam te planten. O ja, de ark Gods weggenomen. Die kist is weg. Die is bij de Filistijnen. Maar weet u, dat is een zaak die je alvast niet vergeten moet. Als God het geeft is dat vanmiddag. Terwijl de ark wordt genomen, kan de God van het heil niet uit het hart van Zijn volk worden genomen. Want die ark is uit Silo weg en Eli zit daar sidderende. Maar de God van Eli is nog wel in Silo, en Die is nog wel in het hart van Eli. De tijd is donker. De tijd is droevig. Er is zoveel wat je kan verontrusten. En zoveel wat wordt afgebroken en ontnomen. De fundamenten omgestoten. Ja, het is allemaal waar. Maar wie God in zijn hart mag hebben, ja, wacht eens, die is opgeborgen in Zijn hart. Zo dan maar. Die hoeft toch niet te vrezen. Want die God verandert niet. Die zal Zijn werk niet loslaten. Die zal niet begeven en niet verlaten.

Je zegt: "Wie zal er in deze tijd kunnen zalig worden?" Je vreest voor al degenen die je lief en dierbaar zijn en voor jezelf. Maar weet u wat deze bange tijd juist wil doen? Ons af doen laten zien van

alles hier, opdat we hier onze hoop en verwachting op zouden vestigen. Af doen laten zien op de vormen en de vormelijkheden, die ons niet redden en behouden kunnen. Maar dat in het strijdperk, op het rokend slagveld temidden van 30.000 lijken daar, en ook hier onze blikken naar boven zouden gaan: "Ik hef tot U Die in de hemel zit, mijn ogen op en bid, totdat Ge ook ons genadig zou zijn".

AMEN.

Dankgebed.

Slotzang Psalm 107 : 9

*De zotten overtreden,
En krijgen hunne straf;
Om d' ongerechtigheden,
Mat plaag op plaag hen af.
Zij walgden zelfs van brood;
Geen beste spijzen smaakten,
Terwijl zij vast den dood
Met schrik en vrees genaakten.*

Zegenbede.